

PANDEMIES LETALS

Per als pobles
Per a les persones

sumari

El dit en la nafra - Josep Velasco (2) // El 9 d'octubre en any de crisi - Joan Carles Micó (3) // Una carta de Pompeu Fabra i el cavall de Troia per a l'extinció de la llengua valenciana - Joan B. Sancho (4) // El "Acord" polític AVL-IEC-UIB - Albert Marín (7) // 44 anys després...la Senyera segueix en el balcó - Javier Navarro (8) // Un món sense mosatros - V. Josep Escuder (10) // Una passa avant - Antoni Fontelles (11) // Declaració Valencianista 2018. Un consens del valencianisme per al segle XXI (12)

A finals del anys 70 el catalanisme en València, recolzat en bona mida pels governs franquistes, ya defenia la catalanitat del valencià i el considerava un dialecte; conseqüentment se preparava el camí per a l'integració de València a la nació catalana aplicant l'axioma "una llengua, una nació política" i el resultat de "llengua catalana = nació catalana".

Davant d'això, i a imatge de lo que havien fet els catalans en les primeries del segle passat, quan construïren la llengua catalana, separant-la de l'occità, per a reivindicar-se com a nació (una llengua, una nació política), el valencianisme estricte reflexionà sobre la necessitat de potenciar la llengua valenciana per a reivindicar una "nació valenciana".

Hem de precisar, no obstant, que ad esta identificació no se li volgue donar el sentit que li dona el pancatalanisme per a tractar de justificar la creació dels "països catalans", o el que tingue en l'Alemania hitleriana per a justificar l'anexió de territoris veïns. Sí se volia aprofitar, en canvi, la sinergia que se genera quan el reconeixement de tindre una llengua pròpia i privativa favorix el seu conreu a l'assumir la responsabilitat de posseir un patrimoni valios a preservar (¿quí va a conservar-la si no som nosatres?), al temps que el parlar dita llengua contribueix a enfortir el sentiment de pertinença i comunitat, lo qual du a sentir com a propis els problemes col·lectius que eixa comunitat té i, en conseqüència, a col·laborar en la seua solució implicant-se mes en la vida social i política.

En 1978 se donà un pas important i, treballant sobre els textos dels nostres classics, la forma de parlar dels valencians i unes bases filològiques perfectament vàlides (per lo manco igual de vàlides

que les de Pompeu Fabra en la construcció del català independent), es presentà la normativa ortogràfica que té com a autors als membres de la Secció de Llengua i Lliteratura de la llavors Acadèmia de Cultura Valenciana, entre ells a Toni Fontelles, Laura García i Chimo Lanuza (que elaboraran seguidament la primera gramàtica en esta normativa, coneguda com la gramàtica "rosa" pel color de la seua portada), una ortografia que passà a ser denominada com a Normes d'El Puig en 1981, després d'un acte de referenda i ser acceptada com a pròpia pel valencianisme cultural (Lo Rat Penat, RACV, GAV, etc). I aixina es manté, fidel als seus principis, durant dècades, a pesar dels pactes polítics que van produint-se, com el "Pacte del Pollastre" —denominat aixina per l'intervenció en ell de l'empresari avícola Federico Félix—, que facilità l'acord de govern en la Generalitat entre Partit Popular i Unió Valenciana, o el pacte entre Aznar i Pujol pel que es creà l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

Pero es en 2001, quan eixa situació canvia, la Secció de Llengua i Lliteratura de la RACV, junt a Lo Rat Penat, decidixen modificar la normativa ortogràfica del valencià, que, com hem dit, es va desenvolupar baix el concepte d'una Nació Valenciana, provocant immediatament un cisma que perdura fins a hui, obrint un clavill entre els seus usuaris i creant dos tendències. D'una part quedà la versió primigenia, la de l'acord d'El Puig, la que tenia com a objectiu "llengua valenciana = nació valenciana", i de l'altra, la que introduí canvis, sense saber quin es l'objectiu real que es perseguia en esta acció; lo que sí coneguem son els manifestes que els seus autors han fet en campanyes electorals demanant el vot per al Partit Popular. Ya es hora que aquells que provocaren el cisma, ho expliquen.

Que no te confonguen

Entorn a la jornada del 9 d'octubre es poden vore pels carrers banderes diverses, cada una en un significat diferent. Per a evitar confusions, valga la chicoteta explicació que indiquem de lo que representen algunes de elles.

• **Senyera Valenciana:** La Real Senyera, en una corona sobre fondo blau dalt de les barres del casal d'Aragó, naix sobre el 1377 com a reconeixement del rei Pere el Cerimoniós a un Regne, el de València, que havia fet front a les intencions expansionistes de Castella en la coneguda Guerra de Castella o dels dos Peres. Es l'única bandera que ha representat historicament a tot el territori valencià, es l'oficial, reconeguda en l'Estatut d'Autonomia valencià.

• **Estrelada Valenciana:** Sobre la franja blava una estrella en conte de la corona. No representa el territori ni es oficial, pero simbolisa la lluita per l'identitat del Poble Valencià, per cert tan menyspreat hui en dia. No implica una ideologia concreta, te exclusivament connotacions valencianistes i nacionalistes. Es, per tant, especifica del valencianisme estricte.

• **Estrelada Valenciana Roja:** Igual a l'anterior pero en connotacions ideològiques d'esquerra, representades per eixa estrella roja.

SENYERA
VALENCIANA

ESTRELADA
VALENCIANA

ESTRELADA
VALENCIANA ROJA

La crisi de la pandèmia que patix l'Humanitat és doble: social i individual. A nivell social els governs desconeixen quines són les polítiques més adequades a implementar front a la malaltia global i, lo que es pitjor, ni tan sols s'ho plantegen ocupats com estan en mantindre o elevar la simpatia del vot en conte de buscar en la Ciència i la Raó les millors estratègies. Fa vergonya observar el ridícul que fan atacant-se mútuament pel regomello de vots indecisos. Mentrestant, els partits polítics populistes aprofiten el context caòtic per a ascendir en l'escala d'eixa simpatia pel vot. En èpoques passades estos acontentiments han portat a molts països a guerres civils o a dictadures, aixina com a guerres internacionals o mundials. I sempre per lo mateix: per no perseguir les solucions racionalment.

A nivell individual l'incertidumbre és tan gran que nos té a tots estomordits i esglayats, aguaitant al sorgiment d'un bri d'esperança. I lo més penós és que no sabem a quí dirigir-nos per a culpabilisar de les nostres frustracions. Pero la realitat és que, llevat de la mediocritat dels nostres polítics, el culpable és un ser minúscul, el SARS-CoV-2 —causant de l'enfermetat Covid-19—, per al que inclús una bactèria és un jagant. I, además, la ciència mèdica només sap o tractar els símptomes o avançar-se a combatre ad eixe virus per mig de vacunes. Enfrontar-se a la realitat de que no podem respondre inividualment de cap manera ad esta malaltia és altament frustrant, i això nos fa pensar en lo poc que els polítics valencians invertixen en investigació, simplement perque els resultats d'eixa inversió es donarien a un determini excessivament llarc per a les seues aspiracions al desijat vot cada quatre anys.

¿Cóm, puix, havem d'afrontar este 9 d'octubre de crisi els patriotes valencians, és dir, aquells que senten a València com la seua innegociable Pàtria? En Convenció Valencianista ya fa anys que venim apostant pels camins de la Raó i la Ciència,

advertint además que no només s'ha de lluitar pels signes d'identitat —la llengua valenciana, la Real Senyera i el nom del territori—, sino que s'ha d'anar molt més llunt.

¿I cóm de llunt havem d'anar? Puix tan llunt com que volem la nostra sobirania, la mateixa que el Regne de València tenia en el sigle àureu: els Furs modernisats al sigle XXI, que impliquen l'estat propi, el nostre dret civil, la pròpia facenda i la capacitat de poder dotar-nos del model socioeconòmic que millor nos convinga als valencians.

Sobre tot, compatriotes, no fer com els nacionalistes catalans que justifiquen el seu dret a l'independència per qüestions econòmiques. Els patriotes valencians volem la recuperació del nostre propi estat perque volem que València mantinga la seua idiosincràsia i que no se disolga en una Espanya pancastellana sense saó. Igual que un individu conscient de la seua naturalea lluitarà per mantindre la seua independència davant inclús de condicions econòmiques desfavorables, una societat com la valenciana, en una idiosincràsia singular i reconeguda a lo llarc dels sigles, ha de lluitar per crear la seua independència respecte als pobles de l'entorn. I som conscients que molts nos diran que no se pot viure aïllats en un món tan globalisat, pero per ad això s'inventà la cooperació entre els pobles. De fet, cooperar a nivell polític significa confederar-se i buscar objectius sinèrgics.

Per tant, si fórem capaços de tindre el nostre propi estat, podríem tindre el singular model socioeconòmic que nos acomode, podríem donar les nostres pròpies respostes a la crisi de la Covid-19, les quals, per eixemple, passarien per una redistribució més justa de la renda i la potenciació de l'investigació.

No pergam el nort, valencians, lluitem pel nostre futur en decisió i racionalment. Fem-nos mereixedors de l'orgull de les pròximes generacions de valencians.

▲ Anys de la Transició.

▲ Mítin, anys 30.

Una carta de Pompeu Fabra i el cavall de Troia per a l'extinció de la llengua valenciana

JOAN B. SANCHO

Ingenier Tecnic de Telecomunicacions
Professor de Llengua Valenciana
per Lo Rat Penat

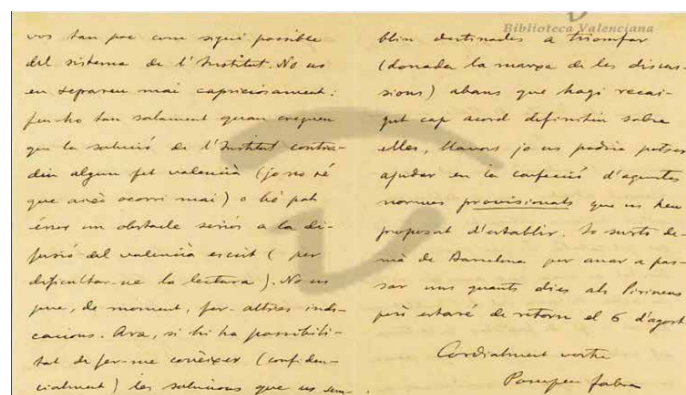
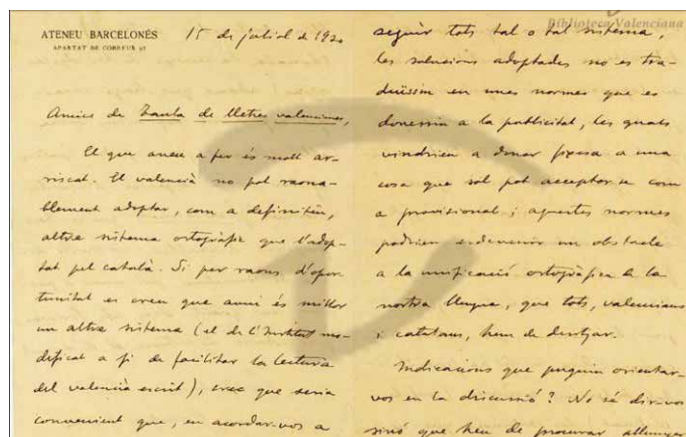
Consultant archius, hui en major facilitat gracies a les noves tecnologies, hem pogut accedir a una carta de Pompeu Fabra firmada en 1930 que condicionava l'autonomia de la llengua valenciana. La missiva manuscrita —que se transcriu— anava dirigida a un grup de joves activistes valencians col·laboradors de la revista **Taula de Lletres Valencianes** (TLIV) (1927-1930).

Considerem que inclús el membret (*Ateneu Barcelonés*) es intencionadament més discret i personal que si haguera gastat l'encapçalament de l'Institut d'Estudis Catalans, lo que revela que vol influir, però de forma subtil i no fer-ho de forma "institucional".

La data, *15 de juliol de 1930*, nos permet posar en context històric l'escrit en dos fets que es produïxen en a penes dos mesos. El primer es l'encontre, unes setmanes abans, concretament el 30 de maig, aprofitant la visita de Fabra¹ a València formant part de la delegació que acompanyà a Jaume Bofill i Mates, designat mantenedor del Jocs Florals de Lo Rat Penat. El segon es del mateix juliol, mes en que *TLIV*, en el número 34, faria pública una crida a escriptors i editorials a un nou intent d'unificació ortogràfica que buscava superar les discrepàncies "ortogràfiques", i de pas truncar l'implantació de les Normes Ortogràfiques de 1914.

La salutació inicial: "*Amics de Taula de Lletres valencianes*", evidencia l'existència de la relació prèvia que acabem de comentar.

En la primera part de la carta Fabra fa ús de la tercera persona i de formes impersonals (*es creu, es donessin, no es traduïssin, pot acceptar-se, seria*

▲ Correspondència entre Pompeu Fabra i *Taula de Lletres Valencianes*. (Donació Família Adolf Pizcueta. Biblioteca Valenciana)

convenient, puguin, pot ésser...). Aparenta objectivitat i clarament es situa des del primer moment en un estatus de superioritat, des del qual es permet aconsellar, dirigir i controlar el *pla d'acció*. Sap que es dirigeix a un grup de joves en posició genuflecta, d'obediència.

Transcripció

15 de juliol de 1930

Amics de Taula de Lletres valencianes,

El que aneu a fer és molt arriscat. El valencià no pot raonablement adoptar, com a definitiu, altre sistema ortogràfic que l'adoptat pel català. Si per raons d'oportunitat es creu que avui és millor un altre sistema (el de l'Institut modificat a fi de facilitar la lectura del valencià escrit), crec que seria convenient que, en acordar-vos a seguir tots tal o tal sistema, les solucions adoptades no es traduïssin en unes normes que es donessin a la publicitat, les quals vindrien a donar fixesa a una cosa que sol pot acceptar-se com a provisional; aquestes normes podrien esdevenir un obstacle a la unificació ortogràfica de la nostra llengua, que tots, valencians i catalans, hem de desitjar.

Indicacions que puguin orientar-vos en la discussió? No sé dir-vos sinó que heu de procurar allunyar-vos tan poc com sigui possible del sistema de l'Institut. No us en separeu mai capriciosament: feu-ho tan solament quan cregueu que la solució de l'Institut contradiu algun fet valencià (jo no sé que això ocorri mai) o bé pot ésser un obstacle seriós a la difusió del valencià escrit (per dificultar-ne la lectura). No us puc de moment, fer altres indicacions. Ara si hi ha possibilitat de fer-me conèixer (confidencialment) les solucions que us semblin destinades a triomfar (donada la marxa de les discussions) abans que hagi recaigut cap acord definitiu sobre elles, llavors jo us podria potser ajudar en la confecció d'aquestes normes provisionals que us hem proposat d'establir. Jo surto demà de Barcelona per anar a passar uns quants dies als Pirineus; però estaré de retorn el 6 d'agost.

Cordialment vostre

Pompeu Fabra

Comença en una clara advertència per a captar l'atenció sobre l'importància de l'assunt. Prete que des del primer moment siguen conscients: *"El que aneu a fer és molt arriscat"*.

Fabra controla el llenguatge en subtileja per a que els joves de *Taula* no es senten en excés dirigits, que parega que son autònoms, que senten que es d'ells de qui brollen les idees i la voluntat, com que tenen ells el control de la situació. Ho fa en tot el coneiximent del món, en el to d'un mestre davant d'un nou aprenent per a que este agarre confiança.

Projecta l'idea de que van tots junts idiomàticament i culturalment, i als joves entusiastes valencians catalanisants els fa participis, com si el projecte fora comú, d'una decisió que ja havia segut presa unilateralment des de Barcelona: *"...la unificació ortogràfica de la nostra llengua, que tots, valencians i catalans, hem de desitjar"*, quan realment, eixe es el desig i la pretensió dels polítics catalans des de tres dècades abans. Es la manera d'induir que els valencians vegem la realitat en ulls catalans.

En la segona part de la carta (segon paràgraf) comença aparentant que a penes te res que dir, pero en realitat es tot lo contrari: *"Indicacions que puguin orientar-vos en la discussió? No sé dir-vos..."*. Sap que es presenta una gran oportunitat i que no pot, ni deu, perdre el control. Està clarament "tutelant-los" per a que no es desvien del "pla"; de fet, discretament els demana un *feedback*: *"si hi ha possibilitat de fer-me conèixer (confidencialment) les solucions... abans que hagi recaigut cap acord definitiu sobre elles, llavors jo us podria potser ajudar en la confecció d'aquestes normes provisionals que us hem proposat d'establir"*

Reparem que fins ad este moment dona l'impressió de que Fabra s'entera de l'iniciativa quan ja està en marxa, que no li agrada massa pero que, si no hi ha mes remei, se pot fer si se fa en molt de conte; pero ara diu clarament que "us hem proposat", o siga, que l'estrategia sorgi de Catalunya i que ell era u dels que la dissenyà. Una nova confirmació d'una estrategia repetida: fingir que una iniciativa s'origina en Valencia quan en realitat es dirigida des de Catalunya.

La carta te una estructura deductiva; partix d'una premissa (falsa²) que no explicita, pero que està en l'imaginari del grup: "el valencià i el català son la mateixa llengua"; es dir, lo que els renaixentistes valencians dien "llemosí" ara s'ha de dir català, i les normes aprovades per l'IEC, elaborades a partir del dialecte barceloní, ara han d'adoptar-se de forma uniforme per tots els que ells consideren uns altres "dialectes del català".

En el context de la premissa anterior es troba el "pla" que estan preparant en la mes absoluta discreció, del qual analisa les implicacions que es poden derivar. El primer paràgraf es contundent i en ell es dedueix, sense nomenar-les i de forma subtil, que les Normes de 1914 (Fullana) no poden seguir sent el codic valit per a escriure el valencià, perque el valencià no pot adoptar mai una normativa diferent a la de l'IEC: **"El valencià no pot raonablement adoptar, com a definitiu, altre sistema ortogràfic que l'adoptat pel català"**.

Estem davant de l'estrategia per a integrar als valencians en una codificació única, unitària i uniforme, estrategia oculta de l'IEC per a impedir que la llengua valenciana tinga normes propies, entitat normativisadora propia, etc. **Estrategia anti normativa³ valenciana** (destruint la llengua valenciana, se fan amos de la nostra literatura clàssica, de la qual ells carixen).

El "pla" que estan embastant consistix en implantar un nou *"acort ortogràfic provisional"* basat en les normes de l'IEC, en algunes concessions a la fonètica i la fonologia valenciana, inclús al lexic, pero, això sí, en data de caducitat ("provisional"). Les dos parts saben que, per a tindre exit i "triumfar", est acort ha de contar en un recolzament numerós, representatiu i significatiu entre els escriptors i les publicacions valencianes (valencianistes).

Fabra interve per a posar un límit a les concessions, les mínimes imprescindibles: *"heu de procurar allunyar-vos tan poc com sigui possible del sistema de l'Institut"*. La següent pregunta es: ¿quantes concessions o desviacions de les normes de l'IEC es poden permetre? *"No us en separeu mai capriciosament i feu-ho tan solament quan cregueu que la solució de l'Institut contradiu algun fet valencià (jo no sé que això ocorri mai)"*. Comença, puix, dient clarament que l'única opció admissible

es ninguna, pero immediatament obri sorpresivament una porta al reconèixer la dificultat que les normes ortogràfiques de l'IEC tenen per a la comprensió lectora dels valencià parlants: *"pot ésser (les normes de l'IEC) un obstacle seriós a la difusió del valencià escrit (per dificultar-ne la lectura)."*

Fem un incís per a fer notar que Fabra està reconeixent el desconèixerment que te del valencià *"jo no sé que això ocorri mai"*; es dir, que la persona que ha segut responsable d'establir unes normes per a una llengua reconeix que ignora un dels seus "dialectes". A banda de no dir massa bo de la seua categoria com a lingüista, ni de la suposta base científica del seu treball, constatem una vegada mes que, des de l'inici, la germanor era una falàcia i lo que pogueren opinar o aportar els valencians era irrellevant. Mai se

▲ Portada del primer número de la revista *Taula de Lletres Valencianes*, any 1927.

buscà la cooperació, sino una total subordinació.

El pla contempla no donar publicitat a l'acort perquè saben que pot truncar-lo; es clarament, i ells ho saben, un cavall de Troia, un instrument estratègic per aconseguir el triomf final: l'implantació *progressiva* de les normes ortogràfiques de Fabra sense desviació ni concessió alguna.

Deixa clara la “conveniència” de que, en el cas que per estratègia s'hagen d'adaptar les normes de l'IEC en concessions, estes tinguen un caràcter “provisional” (fins que en el temps desapareguen les concessions) i que tinguen poca publicitat per a que no acaben imponent-se com a definitives: *“Si per raons d'oportunitat es creu que avui és millor un altre sistema... les solucions adoptades no es traduïssin en unes normes que es donessin a la publicitat, les quals vindrien a donar fixesa” [...] “a una cosa que sol pot acceptar-se com a provisional.”*

En el fons reconeix que les normes de l'IEC no faciliten la lectura als valencià parlants, per esta raó pareix entendre que una bona estratègia podria ser adoptar per als valencians —sempre que siga de forma “provisional”— un model “*de l'Institut modificat a fi de facilitar la lectura del valencià escrit*”, es dir, una versió adaptada de les normes fabrianes en la finalitat de que a lo llarg del temps vagen, a poc a poc, introduint-se i resultant familiars a força d'habituar-se a vore-les escrites per part d'una elit valenciana catalanitzant: *“Si per raons d'oportunitat es creu que avui és millor un altre sistema.”*

Es esta una mostra més que, des dels primers partidaris d'adoptar per als valencians les normes fabrianes fins als actuals, pensaven en adaptacions. Alguns ho desijaven sincerament i uns altres per simple estratègia al constatar que els valencians no les acceptarien, i manco sense respectar, no únicament el nom de la llengua **valenciana**, sino els particularismes valencians fruit de l'evolució del romanç migeval i com a conseqüència del caràcter patrimonialista que des de llavors ha tingut la llengua per als valencians.

L'insistència de Fabra en que eixes concessions foren provisionals revela que lo que realment es prete es una genuflexió total. Açò supondrà la pèrdua de la singularitat de l'idioma valencià i en definitiva la pràctica desaparició i bandejament d'aquelles característiques evolutives pròpies que Fullana volia salvar i conservar.

Es constatable que historicament en València no únicament s'ha qüestionat que les normes d'ortografia de Fabra siguen apropiades per al valencià sino també la suposta naturalesa dialectal de la llengua; tan sols entre una minoria catalanitzada s'acceptaven de bon

▲ Pompeu Fabra.

grat estos extrems. Ademes de raons de tradició, d'etimologia, de fonètica que a la llengua valenciana li donen entitat pròpia, es tracta d'afegir el sentiment general dels seus usuaris i de la voluntat de “diferenciar-se”.

L'orige de la polèmica ortogràfica i lingüística fon política i seguirà perdurant en el camp de la política perquè tornarà el dia que algun grup en prestigi social i acadèmic

es farà la pregunta: ¿per qué son tan necessaris —de fet, imprescindibles— els correctors ortogràfics en totes les administracions públiques i privades per a corregir els errors ortogràfics i gramaticals en totes les esferes socials a l'hora d'escriure el valencià? La resposta es que hui ben pocs valencians dominen l'actual ortografia artificialment imposada; i no poden fer-ho perquè no respon a un codi adequat a la llengua viva que es parla i que deuria facilitar la transcripció.

Llengua, cultura, política, pàtria i nació estan íntimament relacionades. Els intents d'absorció porten ja més de cent anys en diferents etapes.

El pancatalanisme ha passat de ser insignificant i reduït a una minoria poc influent a començament del segle XX, a penes sense importància, a ser ara l'elit dominant, controlant els llocs estratègics, el poder i l'economia.

En les nostres mans està posar fre ad esta “pandèmia” i eixercir de vers valencians, també idiomàticament.

1. Aprofità el viatge per a entrevistar-se en els joves escriptors promotors de la revista *Taula de Lletres Valencianes* i uns altres activistes del moviment catalanista en València. Tornà molt satisfet de la visita, segons entrevista de Martí Martell, pseudònim de Miquel Duran i Tortajada, que li feu a Fabra en Barcelona només tornar de València. Publicada en el nº 33 de *TLIV* del mes de juny de 1930, pp. 9 i 10.

2. ¿Per qué diem que es tracta d'una premissa falsa? Perquè no es irracional, sino tot lo contrari, es molt raonable pensar que el valencià te el mateix o més dret que el català a passar de ser considerat un dialecte a una llengua. ¿Acas no reünix totes les condicions per a ser-ho: diccionari, flexió verbal, gramàtica, producció literària, consciència idiomàtica, reconeixement llegal en l'Estatut d'Autonomia, ademes de raons que avala la sociolingüística?

3. No s'ha comptat en la participació dels valencians en la confecció de les normes fabrianes. Deixaren a banda opinions ben qualificades, com les de Lluís Fullana. Les decisions foren des de les elits intel·lectuals i polítiques de Barcelona. En el primer terç del segle XX s'han pres ya en la capital catalana tres decisions fonamentals: la primera es que no han de ser diverses llengües dins del mateix sistema lingüístic occitano-romànic, sino una sola llengua que ha de dur per nom català/llengua catalana, i que lo demes, inclos el valencià, son varietats dialectals. La segona decisió es que la normativització de totes elles ha de partir del barceloní. La tercera es que l'ent normativitzador ha de ser únic: l'Institut d'Estudis Catalans, i que han d'evitar a tota costa que els valencians decidixquen una altra cosa distinta a les pretensions catalanes: centralització i uniformització de la llengua, que ha de dir-se català, i han de ser els catalans els que tinguen el control total i absolut.

El "Acord" de cooperació firmat el passat 20 de juliol entre l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL), l'Institut de Estudis Catalans (IEC) i l'Universitat de les Illes Balears (UIB) «per una normativa unitària i inclusiva», suponen un pas més en el camí de despersonalització dels valencians que, a l'unison i en comandita, Espanya i Catalunya han mampres des de fa temps.

I és que el contingut del document va més alla del camp filològic: s'adinsa en l'identitari i en el polític.

Comencem pels signants. La presència de l'UIB, que és una institució consultiva i sense capacitat normativa, només pot justificar-se per una decisió política de que tinguen presència tots els territoris inclosos en el projecte dels «països catalans» de Pirineus cap al sud.

I seguim pel contingut. L'afirmació inicial que fa de que «les tres institucions assumeixen la unitat de la llengua catalana, anomenada valencià en el territori de la Comunitat Valenciana» va en contra del Dictamen del 9 de febrer de 2005 de la pròpia AVL, en el que s'afirmava que la «llengua compartida» es denomina indistintament català o valencià, puix ara es restringeix la denominació valencià únicament al territori de la CV, implicant qualsevol projecció de l'identitat valenciana a l'exterior. A partir d'ara els catalans podran dir que els valencians parlem català, però nosaltres no podrem dir que els catalans parlen valencià. Absurdes les dos coses, però per lo manco formalment simètriques en lo que al respecte mutu se referix.

Tambe, quan, al descriure les atribucions de l'IEC, s'afirma que «des de 1907 és el referent normatiu per al conjunt de la llengua catalana», a banda de l'exageració i tergiversació històrica a la que ja estem afeïts en tot allò que tenen o fan els catalans, es fa un clar despreci a les funcions que té l'AVL, puix si lo que parlem els valencians és el català, açò suponen que l'ent normatiu és l'IEC, i no l'AVL com diu la seua llei de creació, convertint-la en un ent inútil. Hem de recordar que en eixe despreci per tot lo autènticament valencià es menyspreen les normativacions valencianes des de Fullana (1914) fins a la de la RACV (1978).

Estes, i algunes altres afirmacions contingudes en el "Acord", que bordegen, com a poc, la illegalitat valenciana, expressen una clara deixació de funcions i un posicionament de subordinació de l'AVL a l'IEC inacceptable per als valencians i que la descalifiquen com a ent referent de l'idioma valencià, tal i com diu la seua llei de creació.

Molts diran que açò ja ho ve fent l'AVL des del seu origen, quan Catalunya (Pujol) va exigir a Espanya (Aznar) la seua creació per a eliminar definitivament l'identitat lingüística valenciana; però lo de ara va més alla, perquè s'ha posat negre sobre blanc. Per tant, si encara ad alguns els quedava l'esperança de girar

l'orientació de l'AVL i revalencianitzar-la, a partir d'este moment eixa eventualitat resulta impossible.

Molts valencioparlants que no ho som de llengua materna, alguns inclús que accepten l'unitarisme com una qüestió filològica, parlem valencià com a signe identitari. Utilisem «servici», «este», «naiximent» o «patix» perquè som diferents. Però, si a partir d'ara la denominació «valencià» ha de quedar restringida al territori de la CV, i si el model de llengua a utilitzar en l'exterior ha de ser pactat entre les tres entitats (com diu el document) i, per tant, seguirà lo acordat per l'IEC, com a ent normatiu general, i serà comú, la projecció exterior de l'identitat valenciana queda absolutament anulada. El valencià «normatiu» deixarà de ser una eina útil per a potenciar l'identitat i l'autoestima pròpies. Queda en el mateix paper que té el castellà en les nostres terres; així, Azorín és un escriptor valencià, adscrit a la cultura espanyola i Xavier Casp un escriptor valencià adscrit a la catalana. La cultura valenciana no existix.

Llamentablement, davant esta situació, alguns valencioparlants, especialment els que no tenen a la valenciana com a llengua materna, se'n passaran a parlar castellà. Mala elecció. La debilitació en l'ús de la nostra forma de parlar ajuda a la despersonalització perseguida per molts espanyols i catalans. Hem de potenciar l'ús del valencià en les nostres formes autoctones (siguen o no «oficials» per al català), no només en la parla quotidiana, sinó en els escrits que fem, en els llibres que editem o en les xarrades públiques que donem.

I per això ens fa falta un ent referent que, sobre bases filològiques i sociològiques demostrables, pugui orientar-nos. Eixe ent fins a hui ha segut la RACV, però per a continuar sent-ho ha de demostrar que la confiança en ella depositada val la pena; si no, n'hauré de buscar un altre que no vire atenent a interessos polítics d'una dreta els representats de la qual han demostrat un total despreci per la llengua valenciana, perquè no l'usen i perquè han segut els impulsors d'una acadèmia que no és més que un parany.

Els qui encara creem en l'identitat pròpia del poble valencià no renunciem a ser protagonistes del nostre futur bandejant qualsevol tutela.

44 anys despuix... la Senyera seguix en el balcó

JAVIER NAVARRO I ANDREU
Tècnic en Farmàcia i Parafarmàcia

Els anys previs a l'obtenció del tan ansiat **Estatut d'Autonomia** per al Regne de València, el poble valencià es va vore embolicat en la denominada *Batalla de València*, una etapa grisa per a la nostra terra que fon provocada pels polítics que venien subvencionats i adoctrinats pels veïns del nord. Prèviament els valencians no havíem tingut cap conflicte sobre les nostres senyes d'identitat, llevat d'algun episodi aïllat, que no arribà mai a involucrar a la societat valenciana en el seu conjunt, ni tindre per tant gran rellevància.

En aquells anys convulsos i moguts, el gran valencianista **Paco Domingo Ibáñez**, fundador de l'associació **València 2000** i empresari compromés en la seua ciutat i en la terra valenciana, publicà un article digne de recordar que portava per títol: **¡LA SENYERA, AL BALCÓ!...**; apareixia el 16 de novembre de 1978 en el diari *Las Provincias*.

En est article, des d'una postura fermament valencianista pero en coherència i sensateja, nos advertia de que estaven vivint un moment essencial per a la nostra història, ya que els valencians s'estaven jugant l'aprovació del seu estatut d'autonomia i del seu contingut, afegint en ell:

“Desde que apareció la perturbadora semilla de la duda, se acrecentó la crisis de personalidad y unidad de los valencianos.

No vamos a hacer aquí un resumen de lo que todos sabemos. De esa división vergonzosa que está enfrentándonos, para mayor desgracia de todos.

Hay fanatismos por una y por otra parte. *Hay quien no razona, hay quien no admite otra alternativa que la propia y en nombre de sus propias libertades, pisotea las ajenas. Es una manera un tanto “suigeneris” de entender la democracia esa palabra que venimos empleando con frecuencia y que no todos sabemos que significa”.*

Domingo, que advocava per fer un **referèndum** per a poder saber l'opinió exacta i total de tots els valencians respecte als símbols, denuncia de manera rotunda que el radicalisme no és la solució per a resoldre un conflicte i molt manco la postura que deu adoptar el valencianisme per a defensar les seues senyes d'identitat, pero també va denunciar de manera contundent als qui intentaven llevar llenya a l'assunt o als qui intentaven manipular al poble:

“Porque es inadmisibile, que se nos esté repitiendo, por los que quieren minimizar el significado de esos símbolos y lo que representan, que es un asunto menor y hasta trivial el color de nuestra bandera, y que lo importante son otros problemas...”

Como igualmente es inadmisibile que se

▲ Paco Domingo.

pretenda presentar a la Senyera tricolor valenciana, como “colaboracionista” del régimen anterior y a la cuatribarrada como la que sirvió de nexo a la lucha clandestina por la democracia, y por lo tanto la que simboliza la libertad, el cambio y el futuro. *Es ingenuo que se nos quiera presentar la bandera cuatribarrada como pura y original, paladina del cambio político, cuando ya ondeaba en Cataluña, desde la plaza de San Jaime hasta en el más pequeño ayuntamiento catalán durante la dictadura, sin duda con más permisividad que en Valencia y en sus pueblos podría izarse la tricolor...*

Y es realmente sorprendente que los descubridores de la libertad, del valencianismo auténtico, los que niegan la representatividad regional de la senyera tricolor calificando a sus seguidores como fascistas más o menos, no protesten por la otra bandera, la de la unidad nacional, roja y gualda, que es la misma del régimen anterior y que han admitido y respetan la mayor parte de los partidos de la democracia.

*Y es también de muy poco nivel político, de incomprendible miopía, que representantes calificados del País Valenciano aporten sus gérmenes divisionarios cuando expresan oficialmente opiniones, en el sentido de que **nunca admitirán “la bandera tricolor de la ciudad de Valencia” para todo el País Valenciano.** Prefieren la cuatribarrada, que es la de otra región autonómica...”*

Paco en l'article, animava als valencians a treballar de manera unida, front als qui volien arrematar en la nostra identitat, exteriorisant els seus sentiments en el carrer, pero no en crits i en manifestacions galliponteres, ya que, segons ell, estes moltes voltes

estaven manejades per interessos no clars i de variats matisos polítics.

Per això exclamava de manera entusiasta: *“Saquemos nuestros corazones, los sentimientos a nuestros balcones. A los balcones de nuestras viviendas, a los balcones y ventanas, para que sean expresión pública de cómo pensamos (...) Saquemos nuestras banderas, la senyera tricolor, al balcón, al sol, a la luz y a la lluvia. Todos los días, todas las noches. Semanas y meses si hace falta.*

Nuestra senyera no es ni de izquierdas ni derechas. Es de todos. Es de cada uno de los valencianos en particular y de todos conjuntamente.

Convoquémonos todos, nosotros mismos, con el único condicionamiento de la “germanor valenciana” a dar un testimonio de unidad ante quienes sueñan con germanías fraticidas... ¡La Senyera al balcó, valencians!”.

Esta campanya que llançà Paco Domingo en l'any 1978 no ha caigut en l'oblit i segueix vigent actualment. Si a finals dels 90 i principis dels 2000 fon el Grup d'Acció Valencianista el que demanava als valencians exhibir la Real Senyera en els balcons el dia 9 d'Octubre, en l'actualitat és **Convenció Valencianista** la que ha arreplegat el llegat del que fora fundador de València 2000, i además incentiva la campanya en un concurs fotogràfic a través de les rets socials, sent la fotografia de la *‘Senyera en el Balcó’* més popular –açò és, en més *Likes*– la guanyadora d'un lot de llibres en llengua valenciana.

Esta campanya és enguany més necessària que mai, ya que, per culpa de la pandèmia que estem vivint per la **Covid-19**, el poble valencià no podrà acompanyar i rendir homenage a la seua apreciada Real Senyera fins als peus del monument al rei Jaume I, com tradicionalment ho fan milers i milers de valencians cada any.

▲ La Senyera en lo més alt del Penyagolosa.

Pero la desgràcia de la covid nos ha ensenyat també coses noves, ha fet que a la força la societat se les ingenie per a poder mostrar el seu agraïment, revelar la seua frustració o manifestar la seua alegria, ya siga aplaudint als sanitaris que han treballat en condicions precàries per la nostra salut o chiulant a l'actual govern per la seua nefasta gestió; per això inste a tots a que enguany manifestem el nostre amor a la nostra Real Senyera i el nostre orgull de ser valencians, este 9 d'Octubre i el restant dels 364 dies de l'any, posant nostra Real Senyera, símbol màxim de la nostra pàtria, en el nostre balcó, finestra o terrat.

Valencians, ara més que mai... ¡Senyeres al balcó!

¿Qué es Convencio Valencianista?

El 21 d'abril de 2012, els assistents a la **Convencio Valencianista-Valencianisme2012** aprovaren un **Document Marc** (publicat en llibre baix el títol de *Consens per al futur*) en la voluntat de que servira per a definir clarament el concepte valencianisme i inspirar les llinees de futur del moviment per al segle XXI.

Per a poder dur a terme les orientacions allí arreplegades **se creà Convencio Valencianista**, una **entitat civico-social en el mateix esperit** que inspirà la Convencio: ser un punt de trobada de valencianes i valencians en el que, de forma constructiva, treballar per a **revertir l'actual situacio de despersonalisacio** del nostre poble i **començar a construir un futur mes valencià i mes lliure per a tots**.

Activitats i projectes que coordina i als que dona suport Convencio Valencianista

Tots els dies 9

L'Observatori
de la llengua valenciana

raonem
punt d'encontre Manolo Soler

Fa poques setmanes la premsa nos sorprenia en una notícia econòmica que, per a la majoria dels valencians, ha passat sense pena ni glòria: la fusió de Bankia en Caixa Bank. El major moviment econòmic en l'història d'Espanya nos deixava en una posició d'indiferència, per no considerar-la pròpia, i per no haver tingut l'opció de participar en ella de primera mà, clar. I, com esta fusió, moltes decisions valencianes segueixen sense ser nostres perquè es debaten a porta tancada en uns altres territoris i sense contar en mosatros, com si no formarem part d'este món o com si el mateix ja haguera decidit seguir rodant sense mosatros.

En un món globalitzat, a on les opinions individuals a penes troben un lloc en Twitter, els valencians seguim fent la guerra cada u pel seu conte o confiant els nostres esforços i guanys a forasters i aliens que, una volta conseguit el seu objectiu, nos abandonen a les primeres de canvi. En este univers canviant, a on el poder passa per rendabilisar lo propi, els valencians, rendint-nos de bestreta, ja hem regalat els nostres beneficis al mercat estranger, els nostres sentiments a una finestreta de reciclage, la nostra identitat a un mercader i el nostre vot, eixe que definitivament nos pot permetre tindre poder de decisió, al primer venedor d'elixirs màgics que acampe en la plaça major.

Pero algun dia haurem de dir prou; plantar-nos i, definitivament, unir les –ya escasses– forces per a intentar traure un redit que nos favorisca a tots i que, encara que siga baix la fórmula d'una fusió, espente la nostra nau cap a un port segur i gran, que competisca d'igual a igual en els veïns i que tinga, com a mínim, la llibertat de mercat que nos garanteix el vigent Estatut. Perquè, per molt mal que nos sapia, entengam que totes eixes decisions en les que no estem, o en les que d'alguna manera no prengam partit, però que nos afecten, acabaran per condicionar-nos el nostre futur, inclosa la nostra condició de valencians.

Es per això que un grup de gent sense massa importància ni poder dins del valencianisme hem decidit apostar per un tot, per una fórmula que nos unisca sense perdre la nostra idiosincrasia personal o grupal. Un grup de persones que s'ha encabotat en unir a tots els disseminats i fer realitat aquell **triunf dels meninfots** que algun dia tots somiarem. Sabent

de bestreta que no es una tasca fàcil, però que, per molts obstacles que nos trobem, la nostra il·lusió pot mes que els impediments i la nostra pròpia disciplina es molt mes forta que qualsevol personalisme. Un **encontre** d'inquietuts que no vol vore mes a València sent moneda de canvi ni exercir com a bagassa per a arreplegar una missera almoïna una volta passada la censura dels de Ponent i dels de Tramontana.

Sempre hem seguit conscients de les nostres limitacions i hem obrat en conseqüència, intentant no ferir cap debilitat i actuar positivament per a aconseguir un consens entre valencians siga quin siga el lloc del territori valencià a on s'habite i la temàtica de la proposta. Per eixe motiu hem pensat que pot ser hui, dia de la Patria Valenciana, un bon moment per a accelerar eixa maquinària i anar sumant forces en l'il·lusió de poder establir en cada poble valencià una animeta municipalista que vaja, a poc a poc, germinant i donant els fruits que hui València precisa. Necessitem gent coherent que estiga disposta a canviar el gir d'este món tan canviant, a pujar València al lloc a on hauria d'estar i a fer realitat la prosperitat de tots els valencians.

Fa un any mamprenguerem una aventura en uns paràmetres molt definits i en les idees clares; passat el temps se mostra un equip reforçat i un projecte viu i coherent. Fon just un dia quan pensarem que no es just que els demes decidixquen pels valencians. Tenim dret a tindre una veu i a intentar que només siga un malson l'idea d'acabar vivint en *un mon sense mosatros*.

Com trona, han tret a passejar a santa Barbera. La causa es el protocol firmat entre l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, l'Institut d'Estudis Catalans i l'Universitat de les Illes Balears: "per a l'establiment d'un model normatiu comú que siga unitari i, a la vegada, respectuós amb la variació geogràfica de la llengua i que responga gradualment a les noves necessitats de la nostra comunitat lingüística" (7-7-2020).

Entitats i persones destacades del valencianisme oficial, que en son moment favoriren o acataren la creacio de la AVLI, ara s'astoren de que esta faça la faena per a la que fon creada en 2001. Naixque en l'impagable col·laboracio del deca de la RACV, Xavier Casp, que capitanejà una minicolla d'agraits i panchacontents, mes pendents del seu ego que del futur del valencianisme. El condenaren a lo que hi ha ara... fum de boges.

Lo Rat Penat, si complix l'amenaça, no traure res en denunciar a l'institucio per deixacio o incompliment de funcions (com tampoc ha tret res el vot particular d'Alfons Vila). I no digam de l'atre vot particular, de cara a la galeria, subscrit per la trinitat: Abelard Saragossà i els esforçats valencianistes Artur Ahuir i Àngel Vicent Calpe, que han defes la 'aldea gala' (la d'Asterix i Obelix) durant estos casi 20 anys. No res que vore en el supost trencament intern que ha detectat l'Observatori de la Llengua Valenciana (en el comunicat publicat), qui des d'ara afirma que la AVLI no nos representa, ¿fins ara nos representava?

Lo del PP denunciant la catalanisacio es comparable als absurts narrats en *La vida de Brian*. Foren els que s'opongueren a les Normes d'El Puig, foren els que crearen la AVLI (en col·laboradors de la RACV, ara indignats), foren els que continuaren la catalanisacio del PSOE en les escoles i en l'administracio. Eren els temps gloriosos dels Aznar-Pujol-Zaplana.

¿Per qué ad aquells que hem mantengut l'independencia intelectual i el valencianisme i

denunciarem des del principi la societat pantalla de la AVLI, nos tenen arraconats i nos neguen l'aigua i el pa? Yo respondré, perque som testimonis vius de la seua covardia i negligencia durant 20 anys. La comparança pot pareixer excessiva, als negacionistes de l'holocaust nazi els destorben els poquissims supervivents que n'hi ha...

Deixe constancia. Quan algu dels 'valencianistes' de la AVLI l'abandone (i pot ser l'any que ve) encara hi haura 'valencianistes' que els agrairan els 'patiments' i el 'gran treball' que han fet per la llengua valenciana... i els rebran en els braços oberts i ocuparan tribunes. Es un derivat de l'indigencia intelectual i moral que hi ha en les sobres del 'valencianisme'.

I ¿per qué afirme que no tenen res a fer els 'protestants?', perque tant l'acort de cooperacio (31-1-2020) com el protocol (7-7-2020) usen un llenguatge ben calculat i medit (com casi tot lo que sol redactar el pancatalanisme per a enganyar als 'pardalets'), per a que tecnicament, judicialment, siga ben dificil, sino impossible, pegar-li mos.

La principal novetat, la passa avant, es que els tres protagonistes de l'acort: "assumeixen la unitat de la llengua catalana, anomenada valencià en el territori de la Comunitat Valenciana". Crec que no hi havia una declaracio tan explicita, pero no es incompatible, llegalment, ni en el dictamen del CVC i llei de creacio (nom no excloent) ni tampoc en el dictamen de 2005 (que considera valencià el nom 'mes adequat', pero no unic).

Els estan en la planificacio elastica, policentrica i convergent... molt de genuïnisme, molta coordinacio, molt de respecte a les varietats regionals... tot son paraules. Fets n'hi ha ben pocs (me remet al meu llibre de proxima aparicio: *El genuïnisme i l'autoodi*, en el que tracte tot aço).

El catalanisme-pancatalanisme fa lo que feya des de principis del sigle passat; remet al llibre de Manuel Gimeno (2019), *Valencia: llengua i patria* (Mosseguello, Valencia); i al de proxima aparicio de Jesu Masia (2020), *El conflicte identitari valencià. I. Del valencianisme de preguerra fins a la comunitat catalanica...* per als que no ho tinguen clar i per als despiats.

Voluntariament, la AVLI va lenta pero inexorablement cap a l'irrellevancia absoluta i la desaparicio funcional, no formal ni fisica. Anava (en 1998) a resoldre un problema llingüistic que era part d'un atre mes gros: identitari. Irresoluts.

Mentrestant, continuen construint la taranyina que un dia nos ofegarà als de la 'minoria irreductible', els atres ni s'enteraran.

Declaracio Valencianista 2018.

Un consens del valencianisme per al segle XXI

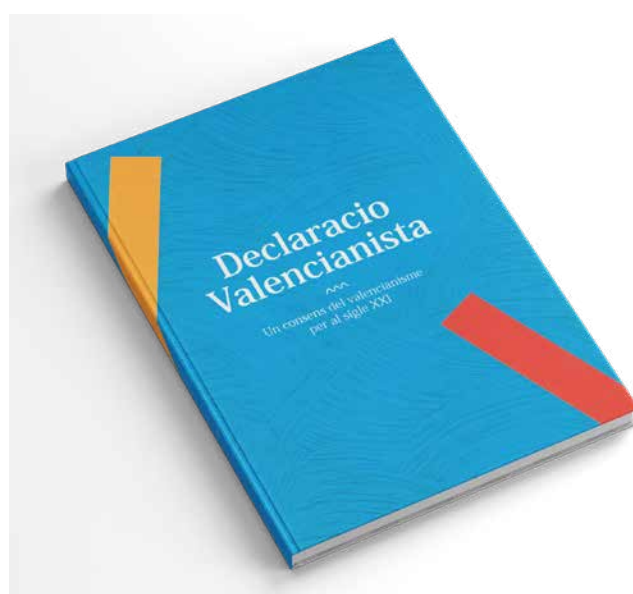
Despuix de dos anys des de la celebracio del Congrés Valencianisme 2018 i de treball en un document, les llinees basiques del qual s'expongueren en aquell encontre, hui presentem a la societat valenciana, i en general al mon, el text definitiu que conforma lo que s'ha titulat *Declaracio Valencianista 2018. Un consens del valenciansime per al segle XXI*.

L'idea de commemorar el centenari de la *Declaració Valencianista* de 1918 mogue ad alguns membres de distintes associacions valencianistes a confeccionar, seguint les passes d'aquell document, una nova Declaracio que actualisara els huit punts en que s'estructurava la publicacio de 1918.

Un any de treball intens i les dificultats per una situacio sobrevinguda –la pandèmia– han fet que se retardara la seua publicacio, pero ya es una realitat l'edicio, i el seu contingut definitiu es presenta en format de llibre.

La *Declaracio Valencianista 2018* consta de huit punts, com la de 1918, que contenen en el seu desenvollop. Estes huit premisses tracten sobre la personalitat que conforma el poble valencià, la necessitat del seu autogovern, les relacions en unes atres comunitats i estats, sobre el municipalisme com a primera celula politica i mes proxima a les persones; tambe s'aborden les infraestructures, l'economia o l'organisacio territorial valenciana... entre unes atres qüestions.

Les entitats que han subscrit este document son: Convencio Valencianista, Associacio d'Escritors en Llengua Valenciana, Casal Bernat i Baldoví, Consciència Valenciana, Entitat Cultural El Piló de Burjassot, En Moviment, Grup d'Accio Valencianista, Institut d'Estudis Valencians, Joventuts del GAV, Mestres i Llicenciats del Regne de Valencia, Plataforma Jovenil Valencianista, Associacio Cultural Roc Chabàs-La Marina, Rogle Constanti Llobart de Cultura Valenciana i Software Valencià.

Convencio
Valencianista

OCTUBRE 2020

Per l'oficialisacio de les Normes d'El Puig.

★

Per la recuperacio del dret civil valencià.

★

Per la memoria dels valencianistes que ya no estan entre nosatres.

★

Per la recuperacio de l'autogovern del que fruïrem en l'epoca del segle d'or.

★

Per tots aquells valencians que aci o en l'estranger patixen o han patit els efectes de la Covid-19.

★

Per la dignificacio de les nostres senyes d'identitat.